

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Pe str. Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 6
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pe str. România și strănzile:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1/2 per garmond: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare puchi
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt să plăti
îmăinate în Arad.

Scrisori nefracate nu
primesc.

RESPUNS.

(*) Ori cât s'au trudit unit con-
frați să reducă valoarea cuvintelor
rostito la banchetul episcopesc de la
Arad de către cei doi reprezentanți
autorizați, unul al Ungurilor, ear'
celalalt al Românilor, faptul rămâne
așa cum noi l'am caracterizat de la
început: el trece peste însemnătatea
obicinuită a toastelor la banchet, și
poate fi începutul unei acțiuni politice
menite să preocupe pe gânditorii
serioși ai ambelor națiuni.

Că așa a fost înțeles peste tot,
resultă și din discuțiunea vie ce s'a
urmat în presa întregii monarhii.
Negreșit, că fiecare zi ar ori partid a
comentat faptul din punctul său de
vedere. Și în politica mai ales in-
teresele se urmărește cu aviditate, natu-
ral deci că și în judecarea celor petre-
cute la Arad, interesele n'au fost
nici ele neglijate.

Astfel, o parte a presei ma-
ghiare, luându-se după *tălmăcirea* ce
li-s'ar fi făcut unor ziaristi maghiari
chiar când dl Mangra și-a rostit
vorbirea, a atribuit amicului nostru
cuvinte ce n'a pronunțat, ear' celor
ruse le-a făcut un comentariu așa fel,
ca să-l prezente pe intransigentul
luptător, pe „ultraistul fanatic” dându-
se invins numai de vorbele frumoase
ale conțelului Tisza.

Care Ungur nu s'ar bucura, dacă
între Români chiar și cei mai fanati-
cilor desarmează atât de iute?

Faptele vor dovedi însă, că
noi toți numai cu fapte socotim.

De altminteri credem că am cere
prea mult presei maghiare, dacă i-am
cere ca *întreagă* să prezinte lucrurile
așa cum s'au petrecut și să le
comenteze potrivit regulilor logice.

De ce am fi atât de severi cu
streinii, când vedem că și între foile
române s'au găsit unele — cea mai
bătrână și cea pretinsă „autorizată”
— care numai obiective n'au fost.

Că n'au vrut să cuprindă însem-
nătatea celor petrecute, reiese din
faptul, că alte ziare române, cităm
între ele „Patria” și „Drapelul”, au
tratat chestia la loc de frunte în chip
ce cititorii noștri au avut deja pri-
lej să vadă că se *apropie de chipul*
nostru de *judecat*. Bătrânul din Brașov
și „autorizatul” din Sibiu i-au
fost mai ușor să facă personalități —
contra noastră, ear' cu conțelul Tisza
să isprăvească zicând că n'el crede
și să tragă apoi conțelul, că la Arad
a fost pur și simplu un fel de „manifestare”
ca de pildă cea dela Sibiu în iarna
anului 1897, când aderenții fostului
președinte al partidului național um-
pluse câte-va mese la Pankievitz,
„la un pahar de bere”, sub care
titlu dedese însușită descriere chiar
„autorizată”...

Apoi să avem iertare, în felul
acesta nu se face politică. Și este
un regres, dacă chiar cititorii „auto-
rizatului” pot să mistuiască asemenea
recoapte gogoaze politice.

Și dacă ne esplicăm că se poate
scrie astfel, găsim o singură scuză:
nici unul dintre actualii redactori ai
„autorizată” n'a luat parte la vre-o
acțiune politică română și fiecare a
trece prin oficiile și a altor foi,
unde n'aveau alt rol de cât să căr-
tească împotriva Românilor cari nu
aderau la vederile ziarelor unde se
adăposteau... Vorba e însă, că acești
ziariști uită că s'au schimbat lucrurile,
că ei acum combat ori au pre-
tenția să combată și batjocorească
o falangă puternică a partidului națio-
nal, am putea chiar zice: chiagul,
grosul partidului!

Caci cine a fost la banchetul
din Arad, și pe cine acuză „auto-
rizată” sibiuană și pe cine dăscăle-
ă bătrâna brașoveană? A fost *Popea*,
întemeietor al partidului național și
mândria noastră națională. A fost o
cunună întreagă de protopopi, între
ei decoare cu M. Popovici dela Orșova,
foști deputați în Dietă, ca Gurban,
bărbat mai tânăr și de viitor că
protopopul Dr. Trailescu, luptători
probați ca protopopii Șiriel, Oradiei,
Banat-Comloșului și atâția alți proto-
popi și preoți distinși: au fost peste
douzeci de advocați, medici, profesori
etc. etc. între cari un Veliciu, Dr.
Oncu, foști membrii în comitetul națio-
nal pe vremea de mărire a parti-
dului... Pe aceștia vrea să-i dăscă-
lească fostul redactor la o fiică gu-
vernamentală ori simbrășiiți cu ser-
vit și lui Rotariu și Cosma cum slujise
azi pe dl Rațiu? Ear' dacă aceștia injură
cu atâta desinvoltură pe d-nii Man-
gra, Russu Șirianu și Ciorogaru, sco-
țându-i într'una la iveală, nu-și
varsă de cât ura vechie: cea pe
care o aveau când amintiiții noștri
amici înconjurau pe dl Rațiu, după
cum de altfel și fostul president rē-
mâne același inconștient: ș'atunci
alții făceau, dar fapte cu cari se mând-
drea, ear' azi tot alții — îl trāsese spre
un amurg atât de trist!

Dar lumea dela banchetul din
Arad, și peste tot, dela instalare, nu
vor vede-o col dela Sibiu nici-odată,
ea numai cu cea mai succesașă con-
ferență națională se poate doar asă-
mana.

Și nu înțeleg cei dela Sibiu că
una e, de pildă, când vine un frun-
taș ca conțelul Tisza și-ți solicita sprin-
ginul politic pentru o idee care sin-
gura ne poate mântui pe toți: înfră-
țirea și buna înțelegere, și alta e
când ne-am fi dus noi să-i cerșim mi-
la ori un cuvânt bun! Oare cei-ce
seriu la „autorizată” nu știu nimic
despre visita dela Hieronymi a dl
Coroi nu și dr. Rațiu? Și de ce ace-
știa ar fi făcut atunci un pas politic,
ear' un Popea când *rē-punde*, atât de
cuminte, unul Tisza, ar fi săvârșit o
greșală politică? Vorbesc și seriu de
greșală politică cei cari s'au închinat
lui Bánffy? „Autorizatul”! Dar ce,
credeți că lumea e gască și uită de
p'o zi pe alta și nu știe să facă de-
osebire între *negustorii politici* și între
luptători mari ca Popea și soldați de-
votați cum e Mangra?

Reveniți dar la judecata mai
drăpă, altfel nu legați de numele
vostru de cât rușine și desastru.

Cătră episcopul Goldis. Un vechiu
și încercat bărbat de stat, care ocupă
o poziție foarte însemnată în ministeriu, al
cărui nume însă nu suntem autorizați
al spune, exprimându-și regretul că n'a
putut lua parte la sērbarea instalării P. S.
Sale episcopului Iosif Goldis, îl felicită
prinț'o scrisoare, în care zice, între altele,
următoarele:

„Și cât de mult mi-ar fi plăcut să fiu
între credincioșii Preasfințitului Tăle, ca să
rostesc un toast pentru Preasfinția Ta și
poporul. Teu, pe care mulți îl înțeleg rău,
dar' eu: ar merita mai multă bunăvoință și
atențiune decât aceea, de care în realitate e
părtaș”.

Vorbirea domnului Mangra.

După-ce o săptămână de zile ne-a tot
injurat pentru toastul dl-ului Mangra, căci de
al P. S. Sale Episcopului Popea n'a îndrăznit
să se lege, deși acesta a dat tonul, acesta
a fost respuns la toastul conțelului Tisza,
— „autorizată” dela Sibiu a recunoscut în
sfârșit că textul *autentic* al discursului
dl-ului Mangra nu conține ceea ce
se au trâmbitat și publicat foile maghiare.

Șe înțeleg, că dl Mangra nu poate fi
vinovat, dacă foile maghiare i-au atribuit
cuvinte pe cari nu le-a zis.

„autorizată” însă și după ea „Drapelul”
dela București totuși acuză, ba acesta
din urmă scrie (ear' „autorizată” reproduce
cu litere grase) că noi am schimbat textul
vorbirilor și cere ca dl Mangra să desminte
presa maghiară, parcă publicând noi *textul*
autentic, nu ar fi desminte toate bărfeli.

Respingem cu hotărâre această insinua-
re, pe care câtă vreme am văzut-o numai
în „Arad 68 Videke” d'acici (organ al jido-
vimiș și al „neamurilor”), n'am luat-o în so-
coteală. Acum însă, că o vedem și în foile
române, dăm mai la vale probă de felul
ori *tendențios* ori *prost* cum chiar „Arad 68
Videke” a tradus vorbirea dl-ului Mangra.
Punem pentru acest scop, pe două coloane
originalul și traducerea. Cititorii noștri, cari
știu ungurește, vor vedea *ce scâlciat* au tra-
dus Ungurii. Ear' presa maghiară întregă
a reproduș astfel și i-a făcut apoi discursu-
lui comentarii și mai fantesiste.

„Midőn annyi jeles
főrfőnt látok Meltóságaim
körül, különféle vallásu-
akat és nemzetiségűeket,
kik csak emelték a mai
inépély fényét, nem te-
hetek egyebet mint öröm-
mel forduljak Istenhez
és így kiáltok fel: „ime
lehető most jobb és
szobb, mint együtt istá-
pólnia híveket. (Antifon
8 vers).

Reményli, ezen sza-
vakat a tettek fogják kö-
vetni, mint hogy a romá-
nok is példákant, tettek
kel szolgáltak, a mikor
az aradmegyei egyház
élére olyan főrfőnt állí-
tottak, a kiből a ma-
gyaroknak is kedvük
telik. Bizik hogy ezek
az elvek a teljes egyet-
értést lehetővé fogják
tenni, a minek mindenütt
örülmi fognak (Viharos
tetszés, pereckig tartó
taps).

Si noi, reprezentanții
clerului și ai poporului
nu ne-am lăsat în dominiu
de prejudecile ce se
ridicaseră în privra
ilustrării Sale noui
nostru episcop, ci des-
fășurând steagul pentru
alegera Pr. Sfințitului Sale,
l'am dus la biruință ca
tărie și sprigin aveam
în clerul și poporul di-
ceșel, care n'a dat
mandatul și dreptul de
a reprezentă în sinodul
episcopal. Prin acțiunea
și procederea noastră re-
soluță, am dat pildă de
cea ce factorii chemați,
ai vieții publice de stat
trebuie să facă și ei din
partea lor, pentru a se
stabilii buna înțelegere și
încrederea reciprocă între
popoare.

Mai observăm un lucru: „Arad 68
Videke” (dela 1/13 August) spune că la
banchet vorbirea dl-ului Mangra i-a fost
tălmăcită („român embax *talmăcsolla*) de un
Român. Nu spune însă cine?! Ori cine ar
fi *tălmăcit-o*, *autentic este însă numai cel pu-
blicat de noi și cine după alt text a judecat,
rea și nedreaptă judecăt a adus.*

Ear' cine dintre Români a făcut caz
luând ca motiv *textul restălmăcit* al Ungurilor,
cum a făcut *jesuitul sibiuan*, ear' nu cel
autentic publicat de noi, lăsăm ca cititorii
să judece ce fel de oameni sunt!

VOCI

asupra vorbirii CONTELUI TISZA.

În ziua de 18 Iulie, cu ocaziunea in-
stalării noui episcop de Arad, P. S. S.
Goldis, s'a dat un banchet la care au par-
ticipat și Români și Unguri. S'au ținut discursuri
extraordinare, menite să dea de gândit
și la Budapesta, și la București.

Dl Tisza, deputat ungar, a mers până
la a exprima dorința de a vedea pe Ro-
mâni înfrățiți cu Unguri, afirmând că națio-
nea română e sora celei ungare și că am-
bele popoare au tot interesul să trăiască
în pace și în concordie, ba chiar să neargă
mână în mână.

Eată civintele la care nu ne prea aștep-
tam din partea Ungurilor.

Pentru cei ce ved mai departe în vii-
tor, trecând peste miseriile prezentului, era
sigur că va veni o zi în care apăsarea și
închinatea se vor declara învinsse, pentru
a face locul dreptății și înfrățirii. Cele
două popoare astăzi în luptă din cauza
pretențiunei nechiibzuite a unuia de a ave
pentru sine toate foloasele, de a domni în
stăpân absolut peste celalalt, și în dispreț
leilor, și în dispreț umanității, nu
puteau duce la înșnit lupta fără a se pă-
gubi reciproc, fără a se expune la cele
mai mari primejdii.

Nici Maghiarii nu sunt de talie să
s'arobescă și să absoarbă pe Români, nici
Români pe Maghiari. De abia dacă uni-
ei ar pută face față împrejurărilor din afară.
Stânca româno maghiară va avea de luptat
din greu cu valorile slavismului ce o în-
cunjoară și o asaltează. Sfârșimată în două
bucăți ostile, ea va fi cu atât mai ușor în-
ghințită.

Ungurii încep să priceapă aceasta. Nu
e prea de vreme. De unde ne amenințau cu
fulgerile, acum ar voi să ne trateze ca frați.

Tranziția e bruscă, prea bruscă pen-
a fi luată în serios. O îndeuungată presi-
stență în această nouă conduită, sprigină
de fapte ar pută cu vremea să ne facă
să credem în sinceritatea Ungurilor.

Vor unirea și înfrățirea cu Români?
Vor o Ungarie tare, la țaria căreia să col-
boreze sincer și stăruitor și patru milioane
de Români, și pe care s'o privească cu sim-
patie alte țase milioane de dincoace de
Carpați? Nimic mai ușor de realizat decât...
vor Ungurii în mână lor să, ca visul să
li-se îplinească. Unirea implică egalitatea
de condițiuni, frăția implică foloase și drep-
turi egale pentru frați. Dacă Ungurii doresc
înfrățirea cu Români, să le acorde acele
drepturi care o pot provoca și cimentă.

Dreptul cetățenești egale, adică pen-
tru Transilvania intrarea în dreptul comun,
liberata de săvârșită a limbii românești
pe același picior de egalitate cu limba un-
gurească, în justiție, în administrație ca și
în toate celelalte, admiterea Românilor în
toate slujbele statutului în raport cu num-
rul lor, libertatea alegărilor, eată ce pot
realiza imediat Ungurii, dacă vor să le luăm
în serios cuvintele dela Arad.

De Români n'au de se teme Un-
gurii. Nu pot ave nici o grije asupra in-
gratitudinii lor. De atâtea veacuri Româ-
ni au fost supuși credincioși, muncitori
statornici, soldați curajoși, elemente de or-
dine, de muncă și de progres sub ori-ce
regim. Cu atât mai mult se vor da la iveală

calitățile sub un regim blând, drept, care-i va trata în oameni și în cetățeni egali cu ceilalți.

Dealămintrelea situațiunea tulbure din Ungaria nu e din vina lor. Nu ei au venit să domneasă cu slla peste alții, să le lovească limba și religia, să-i priveze de drepturi politice și adesea chiar de dreptul comun.

Dacă ramura vênjoasă împinge în sus este, că e îndoită cu slla. Lăsată în libertate, ea va adăoga încă o podoabă și va fi încă un izvor de bogăție pentru trunchiul căreia aparține. Va veni o zi, când Ungurii vor ceda forțamente ceea ce lipsa de înțelpciune și de prevedere li face să nu acorde astăzi. Sute de veacuri au demonstrat, că popoarele nu pier, la ori-ce regim ar fi suse, și că nu pot trăi la infinit în servitute.

Prin jocul firesc al lucrurilor situațiunea din Ungaria se va schimba când-va, asta e în afară de ori ce îndoială.

De ce dar Ungurii n'ar acorda de bună-voe de pe acum Românilor tratamentul la care vor fi siliți mai târziu să-și convie? Atâtea lupte și atâtea victime inutile ar fi cruțate, amăriciunea învinsului și fatala morgă a învingătorului ar fi înlăturate. Maghiarii au deci tot interesul să facă cei dintâi pași.

În cuvinte a făcut unul. Rămâne să-l facă și în fapte. În cazul acesta, și numai în cazul acesta, cuvintele dela Arad pot fi de bun augur pentru viitor.

În cas contrar ele vor apare ca cea mai crudă bătaie de joc, ca semnalul înăsprii luptei.

„Drapekul“.

Cu ocaziunea instalării de episcop dela Arad, din incidentul unui toast ținut pentru membrii prezenți ai parlamentului, deputatul dietal, contele Stefan Tisza în răspunsul său a accentuat necesitatea de a se apropia între sine Ungurii cu Românii, avisați fiind unui la alții în interesul existenței acestui stat.

Decamdată ne bucurăm, că la o asemenea ocaziune festivă s'a ivit un corb alb, un nou corb alb, care a accentuat necesitatea de a se crea alte rapoarte în patria noastră, spre a pute veni la o înțelegere între Români și Unguri, cari sunt avisați unui la alții, și dela a căror comună lucrare se condiționează existența statului.

Un alt corb nou după 20 de ani.

După Mocsary vine contele Tisza.

În fuga condeului punem acestea pe hârtie și în deplin de acord cu guvernamentalul „Pester Lloyd“, și noi suntem de părere, că dacă vorba e de delăturarea pedecilor spre a ajunge la o înțelegere, la o mulțumire a Românilor, atunci ce-a atins contele Tisza, va trebui să ia în mână sa guvernul, căci numai el poate face ceva, dacă va aprea cele accentuate de contele Tisza.

„Telegraful Român“.

NOUȚĂȚI

Arad, 14 August n. 1899.

Saxonia și Unguria. O știre sosită din Dresden desminte vestea despre ordonanța, anunțată și de noi, a ministrului de interne saxon în chestia numelor de localități germane din Ardeal. Foile maghiare înregistrează desmînțirea cu satisfacție deplină.

Despărțământul Panciovei al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“. Ni-se raportează următoarele: Cu ocaziunea constituirii noului despărțământ Panciova al Asociațiunii s'au înscris: 1 membru fondator, 3 membri pe viață, 20 membri ordinați și 66 membri ajutători; afară de aceștia, înainte de constituire au fost: 1 membru pe viață și 22 membri ordinari și ajutători. Cu totul deci noul despărțământ are până acum *113 membri*. — Suma, ce s'a încasat în Panciova cu prilegiul constituirii (27 Iulie) este: 672 fl. 50 cr., care audăugându se și sumele incurse înainte de constituire, constatăm cu multă plăcere, că noul despărțământ al Panciovei a trimis Asociațiunii până acum peste 1000 fl.

La temniță. Cu ziua de ieri, dl E. Măglaș, osândit în procesul de presă al „Tribunei Poporului“, și-a început cele două luni de temniță de stat, la Seghedin.

Floricele de stil maghiaro-jidan. Maghiarii — calea-valea — dar Jidanii maghiarizați — odată cu capul nu se împacă cu sârbările lui Hentzi. Un asemenea „maghiar“ trecut prin botezul „tăierii împregiur“ și din *Neu Alexander*, botezat în Dr. Nagy Sándor, erumpe în „Arad és Vidéke“ de Vineri în cele mai frumoase floricele de stil, precum: „ga-sdogok, vaksmerő pimaszgyalás, megygyalás, gyávaság, arcul-csapás, leköpnök, szájyn bélyeg, felrugnak, hitvány eb, nemzetl szeny“... și tot așa pe trei coloane în fruntea foii! — Sârbăcuț de limba maghiară, cine-o stăpânește!

Intrebăm: De ce autorizați n'au produs și articolul ce a scris „Alkotmány“ despre toastele de la Arad?

Fiindcă știm însă că nu vom primi răspuns, după-cum nici până azi nu ni-s'a spus cine a fost la conferența faimoasă (la care „autorizați“, ziceau că au participat foarte mulți Români din toate părțile țării), vom răspunde tot noi: în redacția numitului ziar catolic chestiile naționale le tratează un oare-care Kupár Rezsó, amic bun și coreligionar al dlui Daianu, correspondent al „Autorisatului“; ear' acesta a scris contra bisericii gr.-or. naționale române cu atâta

ură, că și cei din giurul „Autorisatului“ s'au spriat de escusul de zel, cu care li servește prietinel.

„Jüdisches Tageblatt“, adevă „Foiaș jidovească“ este titlu unul ziar cotidian, scris nemțeste, care apare în Budapesta din ultimele zile ale lunii Iulie și titlul căreia e pus și cu litere ebraice. Din articolul-program reiese, că inițiatorii, sprigiitorii și redactorii „foii jidovești“ sunt Ovreii de cei vechi „aievea“, căci se năpustează asupra „neologilor“, zicându-le că „sunt oameni necopiți“. Se înțelege, că habotnicii redactorii se năpustează grozav asupra neologilor numai pentru a arunca nisip în ochii lumii naive patriotice; lucru pe care „neologii“ încă li înțeleg perfect așa și numai, că nu se supără pe cei „vechi“, ci leacă li vor spriginii din toate puterile. Se ține adevă de organizația și împărțea muncii ovreimii, ca să fie așa. În program spun că: voese să fie promovatorii tendinței că Ovreii din toate țările trebuie să țină la olaltă ca națiune deosebită; propagatori ideii, că Ovreii, deși trăiesc în diferite țări, alcătuesc o unitate, că prin urmare înainte de toate ei sunt Ovrei.

Foiaș jidovească se laudă — ceea-ce și credem — că de la primul număr începând are *10.000 abonenți numai în Budapesta*.

Dintre foile budapestane, care atrag atenția cuvenită asupra lui „Jüdisches Tageblatt“, însuși „Hazánk“ o face așa domol, încât li produce impresia, par'că și această critică ar fi scris-o un jiduvă Nu-i de mirare, dacă chiar administratorul lui „Alkotmány“ e Ovreu și încă de cei cu pistrul și roșu.

Altă serie, nu mai știm a cătea, începe în organul „Autorisatului“. De astădată face excursiuni „în giurul unei crise“, vrând să arete de ce a trebuit să demisioneze dl Sturdza, și de ce a fost bine că s'a întâmplat așa?!..

Cetitorii nostri poate nici nu știu, cine a cerut să plece dl Sturdza? „Autorisatului“ o spune: „voinea poporului suveran“.

Ear' dnii Raifu și Coroianu ce era să facă? Trebuia și ei să țină cu poporul suveran!

Foarte bine; dar' acum, după-ce a ajuns nazul (dlul Coroianu) la putere, ce nevoie mai e să începă serie de articole contra dlui Sturdza?..

Concert și joc în Lugoj. „Reuniunea română de cântări și muzică din Lugoj arangează Vineri, la 18 August n. (6 Aug. v.) a. c., în grădina hotelului „Concordia“ **Concert popular**, împreunat cu petrecere de dans, la care invită comitetul. Prețurile de intrare: de persoană 50 cr., de familie 1 fl. 20 cr. Venitul curat e destinat fon-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

CURSORUL LUI KOSSUTH LA BEM.

— La 50 de ani după lupta dela Timișoara. —

Când cea dintâiu trupă de Cazaci se ivi la poalele Carpaților, soarta revoluției maghiare fu sigilată. Era peste puțină, ca oastea maghiară să poată multă vreme rezista puternicei oștiri rusești.

Cea din urmă rază de speranță a Maghiarilor în izbânda revoluției fu stinsă în lupta dela Timișoara, în 9 August 1849, ultima luptă mare din timpul acestei revoluțiuni. Lupta aceasta și împregiurările, între cari ea s'a petrecut, nici azi nu sunt pe deplin lămurite.

Unii susțin, că Bem a pierdut o, din pricină că, contrar tacticii de retragere a lui Dembinski, dnslul a intrat în foc cu oștirea oșbită. Alții afirmă, că vina pentru pierderea acestei lupte o poartă Görgey, care, în loc să grăbească spre Timișoara, cu oastea sa de 40.000 de oameni, a plecat dela Arad spre Șiria.

Dreptate poate să aibă în toată chestia un anume Vári Szabó István, actualul primar al orașului Halaș, care din însărcinarea lui Kossuth, a luat parte în lupta aceasta, stând în tabăra lui Bem până în momentul decizător.

Pe la începutul lunii August 1849 acest Vári Szabó István se afla în Arad, căpitan în batalionul 64-lea. De aci a ajuns el la rolul deosebit, de a *dus lui Bem* actualul numirî acestuia de *suprem comandant al tuturor oștirilor maghiare*.

„Imi aduc bine aminte, — spune dnslul — că în 6 August 1849, înainte de amează, comandantul meu, Dobay Miklós, se adresă către mine astfel:

— Căpitane! ai să mergi la guvernatorul.

Kossuth locuia în fortăreață. M'am grăbit la dnslul și fui primit îndată. M'a privit de sus până jos, și apoi imi zise:

— D-le căpitan, D-Ta mi-ai fost recomandat ca un soldat isteț și om de încredere. Veți duce o depeșă la generalul Bem, care se află în Ardeal, împregiurat de armata inimică a generalului Puchner. În depeșă se spune, că eu numesc pe generalul Bem de comandant suprem al tuturor oștirilor maghiare și li vestesc, că aripa dreaptă a corpului de armată al Timișoril — dela Timișoara până la Arad este acoperită de generalul Görgey cu 38.000 de

oameni. Eată scrisoarea. Ți-am spus cuprinsul ei, pentru-ca să poți preda dispozițiunile noastre, chiar și dacă soarta, eventual, așa ar aduce cu sine, ca depeșa să trebuiască a fi nimicită. Ar fi un mare rău, dacă această dispoziție a noastră ar ajunge în mâinile dușmanului. Ai înțeles?

— Am înțeles, domnule guvernator.

— Peste jumătate de oră poți pleca — imi zise Kossuth, și cu asta l'am rămasit.

Am plecat numai decât la cartirul meu, unde toate imi erau pregătite de drum. Imbrăcăm haina civilă a medicului Jablonszky și luai cu mine un pasaport făcut pe numele unui neguțator de vite. Cea mai mare grijă aveam, ca să pun depeșa la un loc bine ascuns.

Despici talpa cismei din piciorul stâng și ascunsești acolo importantul act, scris pe o hârtie fină. Ear' talpa mi-o cusă la loc veduva lui George Plăcintă din Arad.

Adjustat în acest chip și provăzut cu bancnote ungurești și austriace, fui condus la marginea orașului, unde mă aștepta o întreagă ciurdă de vite, păzite de 15 băiețândri trupei și cu plele lungi; erau niște feciori honesti din comitatul Bihorului, cari erau angajați în numele meu, fără ca ei să știe cine sunt eu. Credeau la sigur, că sunt un neguțator de vite.

După amează plecarăm; ei pe jos, eu călare și seara ajunserăm la Radna, unde lăsarăm vitele să odihneasă. Aici fu făcut

dulul „Reuniunii“. Inceputul la 8 ore seara. Programă este următoarea: 1. G. Musicescu: „Hora de la Plevna“, cor pentru trei voci femești. 2. I. Vidu: „Sus, opincă!“ cor pentru patru voci bărbătești. 3. Al. Flechtenmacher: „Imn de mrire“ cor mixt. 4. G. Musicescu: „Stejarul și corul“ cor mixt. 5. G. Musicescu: „Imnul vênătorilor“ cor mixt. 6. I. Vidu: a) „Răsunetul Ardealului“ cor mixt cu solo sopran; b) „Marșul lui Mihail eroul“ cor mixt.

„Pentru o păreche de ghețe“. Din Dresden se comunică ziarului „Le Figaro“, că Regina României va face să apară în curând prima sa lucrare dramatică, cunoscută numai de intimi: „Pentru o păreche de ghețe“, vodevil în două acte. Produsul ce va rezulta din vânzare, va servi pentru o operă de binefacere patronată de regina Elisabeta.

Basarabia în secolul XIX. Sub acest titlu dl Zamfir C. Arbure a scos de sub tipar o interesantă lucrare istorică, în editura Academiei Române. Această operă, de 870 pagini, cuprinde și 5 hărți: orografică, etnografică, geografică, administrativă și agricolă. Scrierea dlui Zamfir C. Arbure este, după-cum se știe, premiată de Academia Română.

E admis ca noi Români să ne luăm la ceartă și să ne judecăm după-cum scriu foile maghiare? Desigur că nu. „Autorizații“ dela Sibiu în afacerea toatorilor dela Arad, o săptămână întreagă ne-au ocărit întemeiați nu pe *faptele petrecute*, ci pe comentariile tendențioase și informațiunile incomplete și de asemenea tendențioase, ale ziarelor maghiare.

Dacă „autorizații“ vor să facă o astfel de școală, li prevenim că o să le meargă rău de tot, căci eată de pildă ce scrie despre ei „Pesti Napló“ chiar în numărul dela 11 August:

„În guvernul conservativ (din România) mai tare s'au tusețat însă tribunaiii de la Sibiu, cu al căror ajutor trântiseră pe liberali (ziarul maghiar face aluzie la indiscreția servită de Venerabilul expresident, care publicase scrisoarea intimă trimisă lui de dl Sturdza prin dl Delavrancea. Red.) Acum, că au ajuns la putere, conservatorii în loc de a-și implini promisiunile, nu numai că s'au lăpădat de chestia națională atât de neplăcută pentru ei, dar în „Timpu“ declară pe față, că nu vor permite ca ori și cine să se amestece în afacerile unui stat vecin. Ear' tribunaii (sibieni) în fața acestei declarațiuni nimicitoare nu pot să facă altceva, decât să tacă, pentru-că astfel ar perde și puțina subvenție, cu ajutorul căreia „Tribuna“ și mai trăie vieața, de pe o zi pe alta. Se știe deja în București, că „Tribuna“, care de altfel în primul rând servește interesele greco-catolice și astfel și-a pierdut creditul în cercurile ortodoxe din România, s'a discreditat cu desăvîșire“..

atenț, să nu merg mai departe pe drumul de țeară, căci munții din apropiere sunt plini de Moți.

— Nu stătuți mult pe gânduri, ci mergeți cătră oamenii mei:

— Băieți! Știți voi să înotați?

— Nu știm! răspuseră.

— Atunci adunați la un loc vitele și — în Murăș cu ele! Voi vă agățați de cozile lor și — după mine!

Noaptea ne-a găsit pe cealaltă parte a Murășului, unde ne-am pus să ne uscăm hainele. Ear' ziua următoare, dimineața, ne urmarăm calea cătră Lugoj. Și, rătăcind de ici-colo, deodată ne trezirăm față în față cu antegardele lui Puchner.

Ne opriră în loc. Eu le arătaș pasaportul, pe care-l află în ordine, dar' imbrăcămimea mea, și mai ales părul scurt tuns, după moda lui Görgei, mă făceau să fiu bănuț.

— Foarte largi ți au croit hainele! — imi strigă aspru un oficer, și mă conduseră la varda din apropiere.

Sunt pierdut! imi gândiam, și fața imi ardea de emoție. Abia puteam să-mi stăpânesc mânia și să-mi păstrez cumpătul.

Un sergent imi desbrăși haina. Li desfăcu căpțușoara și încep să o caute de-a lungul și de-a latul. Tot așa și cu celelalte părți ale imbrăcămimii mele. Nu află însă nimic.

— *Jos cu cismele!* — se răstău sublocotenent și sergentul imi scoase cisma din piciorul drept. O desfăcu în două cu un

Ear că „autorisați” trebuie să tacă, și vada e că despre măsura luată de dl Flevea, nu scrie nimic. Iar' să fi fost însă dl Sturza la putere, să fi văzut gură ce făcea Dedu!

Un scriitor poate căpeta aplicare în cancelaria advocațională a dlui Dr. Paul Jurma, avocat în Buziaș.

Necrolaoge. În București a încetat din viață dna văduva Elena Păcâșian, mama d-ilor: T. V. Păcâșian, prim-redactor al „Tribunei” și D. V. Păcâșian, proprietarul prăvăliei de droguerii în București. Trimețtem condoleanțele noastre încercatului confrate și prin el întregii familii jalnice.

Ni-se trimite următorul anunț de moarte: Géza Gruber, jude reges, în numele său și al soacrei sale văduva Dogariu Iulia, precum și al părinților săi Eduard Gruber cu soția, născută Maria Ludwig, deasemenea în al numeroaselor rudeni și prieteni, cu inimă sfâșiată de durere aduce la cunoștință încetarea din viață a preaiubitei și neuitatei lor: soție resp. fiică, noră și rudenie Iulia Gruber născută Dogariu, întemplantă după un morbid îndelungat la 12 August a. c. dimineața la 8 oare, în etate de 24 ani și în anul prim al fericelei căsătorii Rămășișele pământesti ale răposatei s'au așezat spre eternă odihnă din camera mortuară a cimiterului de sus din loc, ori în 1/13 August a. c. la 5 oare d. a., după rital bisericești gr.-ort. române. Fie-i țărna ușoară și memoria binecuvântată!

Avis. Toți acei domni învătători sau membri, precum și fiecare, care dorește a participa la adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor confesionali din dieceza Caransebeșului”, ce se va ține în Orșova la 3 și 4 Septembrie st. n. a. c., să binevoiască a se insinua până în 31 August n. la Preaonoratul domn protopresbiter Mih. Popovici, ca la președintele comitetului arangiator, pentru dobândirea cortelului liber, eventual cu preț redus în hoteluri înșiurările sosite după acest termen nu se vor lua în considerare. Fiecare este rugat, ca să noteze apriat, dacă reflectează ori nu la cortel gratuit. Orșova, la 10 August 1899. Comitetul arangiator.

Convocare. În sensul §§-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă adunarea generală ordinară a Asocia-

țiunii la Deva, pe zilele 27 și 28 August st. n. 1899, pe lângă următorul.

PROGRAM:

Sedința I.

Duminică în 27 Aug. 1899 st. n. la 11 oare a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.
4. Alegerea comisiunilor de câte trei membri:
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1899 și a proiectului de buget pe anul 1900;
 - c) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare; și
 - d) pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.
5. Propuneri eventuale.
6. Raportul comisiei pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.

Disertațiunile întrate se vor citi după amiază la timpul numit de president în conțelegere cu adunarea generală.

Sedința II.

Luni în 28 August 1899 st. n. la 10 oare a. m.

Ordinea de zi:

1. Rapoartele comisiunilor emise în ședința primă.
2. De gerea locului pentru proxima adunare generală.
3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
4. Încheierea adunării generale.

Se observă, că eventualele disertațiuni și propuneri au să fie prezentate prezidului Asociațiunii (în Sibiu Strada Morii Nr. 8) în scris cu 8 zile, ear eventualele interpe-lațiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu la 3 August 1899.

Suluțiu m. p., Dr. Ben m. p.,
president ad-hoc. secretar II.

Se caută un tânăr, care să între ca ucenic pe lângă condițiuni favorabile, în prăvălia dlui comerciant Daniil Radivojevič din Bozoviei (com. Caraș-Severin). Reflectanții să se adreseze de-a dreptul către dl D. Radivojevič.

ULTIME ȘTIRI

In jurul statuei Hentzi.

Toate s'au petrecut conform programului împărătesc. Nu-i vorba, Kossuthiști!

— Șon șpet! (Prea târziu)

Fui provocat apoi să mă refutor cu dînsul la Lugoj de unde, după puțină odihnă, luarăm calea spre Timișoara, unde sosirăm în 9 August, pe la 10 oare înainte de amiază.

Lupta curgea deja.

Bem se grăbi la corpul de armată al baronului Vécsey. Aci predetea lui Dembin-ki ordinul guvernatorului și, ascultând raportul fostului comandant, luă însuși numai decît comanda, ear pe mine mă provocă să stau permanent în apropiere de dînsul, căci, de se poate, încă azi o să trimită răspuns lui Kossuth la Arad.

Lucrul cel dintîiu al lui Bem fu, că întoarse tunurile în altă direcțiune și prin dese focuri aduse pe Austria! Inț'o așa confuzie că cu toată poziția lor favorabilă de mai înainte, ei fură alungați în depărtare de câteva mile și siliți fură să retireze spre satul Sânt-Andrei.

Era pe la 2 oare după amiază. Dacă acum s'ar fi ivit Görgey! și eu credeam sigur că el se ivește.—Tocmai pentru asta nu știam ce să mă fac de mirare, când, peste o oră, Bem se întoarse înapoi și zise: — *Schlacht ist verloren!* (Lupta e pierdută.)

Nu voiam să-mi cred urechilor și riscai vorba înaintea generalului, că: acum o să vină Görgey. Bem mă făcu o privire împregiur și cu siguranța profetului zise apoi:

s'au încercat ei să facă demonstrație, fără succes însă. A fost adevărat destul cu honvezii și și pună baionetele, ca ceata întregă de patrioți să se facă nevăzută

Miliția — armată comună și honveș — s'a adunat în curtea școlilor militare. D'odată sună tobele și trîmbițele. Sosește prepositul militar Vanya, în ornat de gală apoi arhiducele Iosif, în uniformă de general de honved.

Se începe serviciul divin, musica militară cântă „Gott erhalte”, prințul Lobkovitz ține un discurs, predând statua în paza vicecolonelului Hanke, directorul școlii de cadeti, acesta răspunde și serbarea se termină cu defilarea trupelor pe dinaintea sta-tuiei.

Intr'aste patrioți s'au adunat la statua honveșească din Buda, unde Eötvös, Barabás și alți patrioți au ținut vorbiri, și s'a cântat „Kossuth Lajos az i zente...” Mergînd spre casă apoi, demonstrații au întîlnit o companie de honvezi, condusă de majorul Matyasovszky. A început să huiduiască. Majorul oprește atunci compania și comandă să pună baioneta... Patrioții o luară însă atunci la fugă și acum ziarile patriotice deplîng rușinea că chiar honvezii, după ce s'au închinat lui Hentzi, au ridicat arma împotriva cetățenilor maghiari.

Procesul Dreyfus.

Sâmbătă, 12 August, s'a ținut prima ședința după cele 4 secrete. Au fost ascultați trei martori: *Dela-roche-Vemet*, împloiat, în 1894, la ministerul de externe și acum secretar la ambasada franceză din Berlin; fostul president al Republicei, *Casimir-Perier* și generalul *Mercier*, fost ministru de război pe timpul când Dreyfus a fost osândit.

Cea mai mare senzație dintre aceștia trei martori au produs fasiunile lui *Casimir-Perier*, nu numai în publicul de față dar și printre juri; a zis într'altă, că despre multe lucruri, cari s'au petrecut în afacerea *Dreyfus*, el, ca president al Republicei, a aflat abia mai târziu, eacă pentru-ce își dase el așa curînd demisia din presidenție.

Gen. *Mercier* a vorbit aproape 1 oră și jum. lăsînd să se cetească multe documente, care îngreunează pe Dreyfus; a fost chiar vreme, zise, când din cauza acestui om era să izbucnească războiul între Franca și Germania. În fasiunile lui surprinde mai ales ceea-ce spune despre împăratul *Wilhelm II*, care însuși ar sta în corespondența directă cu șeful spionajului german în străinătate.

Scena însă așa zicînd dramatică s'a întemplant la sfîrșitul ședinței între *Mercier* și *Dreyfus*. Eată cum

— Görgey ist nicht dort!

Eu încă tot credeam, că gloriosul bătrîn greșește.

Puțin după asta prin adjutantul său generalul îmi dete următoarea îndrumare:

— Spune la Arad, că lupta e pierdută. Drumul de țară Arad-Lugoj pot să-l țin asigurați mâine dimineață până la oarele 9 pentru scăparea guvernatorului. Poți să pleci.

Plecai de-a dreptul spre Arad, convins fiind, că întîlnesc încă pe drum armata lui Görgey.

D'abia făcui însă o cale de câțiva chilometri și trist trebui să mă conving, că Bem avea dreptate. Droaie de refugiați veniau pe drum față în față cu mine. În trăsuri și pe jos; fugiau care cum putea: Honvezi sădrențoși, femei, moșni și copii, toți pe unde numai își găsiu drumul.

La întrebarea ce le făcui îmi răspundeau, că fug dinaintea cavalerimeii austriace. Călăreții prințului *Lichtenstein* erau în urma lor. Aceștia năvăliseră, cum știm, asupra armat i lui Bem și aripi dreaptă neapărată o puseseră pe fugă.

Lupta din Timișoara era în adevăr pierdută și cu asta — războiul de libertate fu terminat.

Deodată îmi schimbați direcția și o lua spre *Radna*.

Din pricina imbulzelii de refugiați abia putui să trec podul *Radnei*. Trebuă să trag în aer mai multe focuri de pistol, pentru-ca

s'a petrecut. Generalul își sfîrșise expunerile cu următoarele cuvinte:

„Sunt om bătrîn (își întoarce scaunul spre Dreyfus) și știu, că a greși este lucru omenesc. Sunt om cinstit, și dacă în interiorul meu s'ar naște cea mai mică îndoială, și-aș spune: căpitane Dreyfus! eu te țin nevinovat. Dar eu am petrecut întregă afacerea cu atențiune și am studiat-o cu rîvnă; ear ceea-ce am aflat (din nou își întoarce scaunul spre acusat m'a întărit în convingerea, că acest om este vinovat!”

Dreyfus sare ca mușcat de șarpe și cu vocea cea mai tare aruncă generalului în față cuvintele: „*Minș!* și încă odată ții-o spun că minș!”

La aceste cuvinte se produce mișcare extraordinară: Dreyfus tremurî în tot corpul; stringînd pumnii, ridică brațul drept par'că ar vroi să se năpustească asupra lui *Mercier*; dar căpitaneul de gendarmi, care stă pază lui Dreyfus, îl reține. Și presidentul se apropie de dînsul poruncindu-i să se așeze. Apărătorii acusatului încă și dau silința a-l liniști până reușesc.

Mercier, care la strigătul lui Dreyfus rămase absolut nemișcat, continuă:

„Deși am rătăcit, dar am fost de bună credință, o recunosc, pentru a repara greșeala cea grozavă. Toate le voi face, căte numai voi pute spre acest scop. Dar în ciuda tuturor oboșelilor ce mi-am dat și în ciuda enormelor sume de bani ce s'au cheltuit, convingerea mea despre vinovăția lui Dreyfus a devenit încă mai tare.”

Sfîrșindu și vorbirea, generalul se sculă. În acest moment Dreyfus sare din nou de pe scaun și strigă puternic: „*Dovedește-o!* (Șgomot și emoțiune mare se produce în sală; ține câteva minute).

Casimir Perier și el se scoală de pe scaun, și se repede către tribuna presidențială. Vrea să vorbească, dar nu reușește din cauza zarvei enorme, ce domnește în sală. La urma urmelor totuși reintră liniștea, căci fiecare e curios că ce va urma.

C. Perier zice: În urma fasiunilor general. *Mercier* cer, să fie ascultat din nou de către tribunalul militar și rog, ca aceasta să se întemple la oală față în față cu generalul.

Presidentul: Dorința exprimată ții-o voi îndeplini Luni. Ședința de azi e încheiată.

să-mi pot deschide cale prin mulțime. Trecut la *Radna*, calul mi-se prăpădi de oboseală și trebuī să-mi iau alt cal, ca să grăbesc spre Arad.

Era tocmai miezul nopții, când trecem podul să intru în fortăreața Aradului.

Guvernatorul era încă în picioare. Mi-se îngădui să intru numai decăt și eu îmi făcui raportul trist al evenimentului zilei.

Kossuth primi știrea cu o liniște uimitoare și numai atîta-mi zise:

— *Patria ții va fi recunoscătoare pentru ceea-ce ai făcut.*

Făcu semn adjutantului său, care-i dete mantila și împreună cu acesta se puse într'o birjă încheiată. O companie de busari jumătate înainte și jumătate înapoi, însoția birja, și guvernatorul Ungariei plecă, dar unde? — nici el singur nu știa...

Înainte de asta cu cincizeci de ani, ziua de 9 August 1849, s'a întemplant acest tragic peleniragiu, după mărturisirea lui Vári Szabó István.

Peste trei zile urmă catastrofa dela Șiria, mormântul revoluției maghiare.

Editor: Aurel Popovici-Barciano.

Redactor responsabil Ioan Rășcu Sibianu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

- Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete
- Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.
- Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.
- Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.
- Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,
- Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.
- Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu potretu autorului.
- Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.
- Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand
- Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătănăști, cu portr. lui T. Doda.
- Nr. 14. G. Ciăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.
- Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.
- Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.
- Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.
- Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principiul Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Răsboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Gramatica Română, pentru învățământul secundar, de Ioan Petranu, profesor la seminarul român gr. or. din Arad. Partea I. Etimologia. A apărut în a doua ediție, ceea-ce încă dovedește valoarea acestui bun manual de școală și buna primire de care prima ediție s'a bucurat din partea celor competenți. — Prețul e 1 fl. și se poate procura dela autorul din Arad, în a cărui editură a apărut. — Manualul este aprobat și din partea ministrului ungar de culte și instrucție publică.

Curs complet de Limba franceză (Metoda I. Fetter.) de Arseniu Vlaicu, directorul școlii comerciale române din Brașov. Partea I. și II. A apărut în editura librăriei H. Zeidner în Brașov. — Prețul unui exemplar broș. fl. 1.20, legat fl. 1.40.

Librăria-editoare H. Zeidner vestește, că, atât la procurarea acestei cărți, cât și privitor la toate opurile scoase în editura sa, la comanda de fiecare 10 exemplare dă câte-un exemplar rabat. Așa, comandând 10 exemplare, se dau 11 exemplare, la 20 se dau 22; la 30 exemplare — 33 etc.

„Principiile politice” (după Dr. Fr. de Holtzendorff) de Teodor V. Pacățian. Formatul 8° mare, cuprinsul 290 pagini, tiparul curat și ceteț. Prețul 2 fl. A apărut în institutul „Tipografia” din Sibiu. În cartea aceasta, de netăgăduită valoare literară, sunt tratate cu multă competență teme din domeniul politice, precum: Politica e — știință. Politica e — artă. — Conexiunea științei și a artei de stat în procesul politic. — Raportul dreptului pozitiv cu politica. — Conflictul între mănăuarea dreptului și a politice practice. Raportul între morală și politică. — Scopurile ideale de stat. — Scopurile reale de stat. — Scopul de putere națională al statelor. Scopul de drept individual în stat. — Scopul social-cultural al statului. — Armonia scopurilor de stat.

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatura științifică, în special însă celor-ee, conform poziției lor sociale, sunt chemați să fie conducători politici ai poporului nostru. De vânzare se află în librăria institutului „Tipografia” din Sibiu.

Conferințele învățătoarești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia arhidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătoarești din arhidieceșană ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisariul consistorial. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală”

Bibliografie. „Carol I”, dramă națională în cinci acte, de Traian Victor Teranu, a apărut la București în tipografia M. Tickes, și constituie o lectură interesantă. Ea se petrece în timpul războiului pentru independență (1877—78) și începe expunerea motivelor de războiu, decurgerea războiului și terminarea lui.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

„Propedeutica filosofică” pentru învățământul secundar, de Gregoriu Fletosu, profesor la gimnaziul român din Năsăud. Partea I. Psihologia empirică, cu un adaus: bucați de lectură psihologică. Prețul 80 cr. și se află de vânzare la autorul în Năsăud.

„Teoria Dramei”, valorosul op literar-didactic, scris de dl Dr. Iosif Blaga, zelosul profesor dela gimnaziul român gr.-or. din Brașov, se află de vânzare și la administrația ziarului „Tribuna Poporului” în Arad, de unde se poate procura pentru prețul de fl. 1.80, plus portul postal de 5 cr la exemplar. — „Teoria Dramei” este, în adevăr, o carte de valoare, care cu plăcere și cu mult interes poate fi citită de fiecare membru al societății culte.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec național. — Prețul unui exempl. 3 fl legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop”.

Monografia comunei bisericăști române gr.-or. din Cetatea Brașovului. Sub acest titlu și cu ocaziunea sfințirii bisericei nouă a Sft. Adormiri din Brașov-cetate părintele protopop, dl Bartolomeiu Baiulescu a scos de sub tipar un op istoric local, care, compus pe baza unor documente (în număr de 118) originale de un interes nu numai local, ci și de interes general românesc, conține monografia acestei comunei bisericăști de la anul 1786 până în ziua de astăzi. Prețul acestui interesant volum de 276 pagini, tipărit pe hârtie fină, în octav mare, cu 11 ilustrațiuni, — este numai 1 fl. Opul se vinde în folosul bisericei și e depus spre vânzare: la librăria I. Curcu, la firma Nepoșii Eremia, la episcopatul bisericei Teodor Spuderea și la autorul, în Brașov.

Tabloul (fotografie) celor cari au participat la adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români din dreapta Murășului” ținută în Moneasa, este gata. El face cinste atelierului dlui Honisch din Arad. Cine voește să-l aibă, să se adreseze dlui Honisch István, Arad, Szabadságtér 3. Exemplarul costă 1 fl.

„Isvorul Preceștei”, canon de rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu, o carte folositoare tuturor creștinilor, estrasă din „Penticostar”. — Prețul 12 cr.

„Trei Doctori”, comedie într'un act, localisată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

„Povești populare”, de cuprins moral culesse de S. Teodorescu-Chirileanu. — Prețul 8 cr.

„Pălăria Ceasornicului”, comedie într'un act de Mdm. Emile de Girardin, localisată de A. G. N. — Prețul 25 cr.

Toate patru se pot procura dela librăria Curcu din Brașov.

„Vulturul”, unica foaie umoristică română ce apare în Oradea-Mare sub conducerea d-lui Iustin Ardelean deschide abonament pentru al II-lea semestru. Foaia e abundanță în cele mai bune ilustrațiuni, caricaturi originale, glume, anecdote populare, etc. Recomandăm cu toată căldura publicului nostru sprijinirea acestei foi care dela înființarea ei tot mereu progresașază dezvoltă cu bun succes ramul umoristic în literatura noastră. Costul abonamentului de 6 fl pe un an și e a se abona del Administrațiunea „Vulturului” în Oradea Mare. (Nagyvárad)

La administrația

„Tribunei Poporului”

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei” de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept” de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse” de Iudita Se-cula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia”, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul”, de Petru Vancu. Prețul 60 cr.

„Pribeag”, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adauge și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.”

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. III respective semestrul II. 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

- Pe un an fl. 10.—
- Pe 1/2 an „ 5.—
- Pe 1/4 an „ 2.50
- Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMNECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagini: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagini.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

CONCURS.

O calfă expert în branșă de manufactură

află aplicație momentană

pe lângă salar lunar de 15—20 fl., cost și cuartir

Se recere cunoștința limbilor română, maghiară și germană

Ofertele sunt a se adresa subsemnatei firme:

Blaj, 11/VIII 1899.

863 1—3

„CONSUM” societate comercială pe acții.